

Роз'яснення щодо порядку оцінювання військовослужбовців та представників інших силових відомств

1. Направлення на оцінювання

Військовослужбовці, поліцейські, особи рядового і начальницького складу сил безпеки та оборони, цивільного захисту, представники інших силових відомств, які відносяться до сил безпеки та оборони можуть бути направлені лікуючим лікарем цивільного, військово-медичного або відомчого закладу охорони здоров'я, або головою військово-лікарської, медичної (військово-лікарської), лікарсько-експертної комісії на оцінювання повсякденного функціонування особи з метою встановлення або перегляду групи, причини, строку інвалідності та визначення ступеню втрати професійної працездатності.

2. На підставі отриманих документів після розгляду справи експертною командою фіксується причина інвалідності:

- 1) загальне захворювання;
- 2) інвалідність з дитинства;
- 3) нещасний випадок на виробництві (трудова каліцтво чи інше ушкодження здоров'я);
- 4) професійне захворювання;
- 5) **травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання:**

- одержані під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) чи пов'язані з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах та інших формуваннях, що визнані такими згідно із законодавством, в районі воєнних дій на прифронтових дільницях залізниць, на спорудженні оборонних рубежів, військово-морських баз та аеродромів у період громадянської та Другої світової воєн або з участю у бойових діях у мирний час;

- одержані під час захисту Батьківщини, виконання інших обов'язків військової служби, пов'язаних з перебуванням на фронті в інші періоди;

- одержані в районах бойових дій у період Другої світової війни та від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння у повоєнний період;

- поранення чи інші ушкодження здоров'я одержані під час антитерористичної операції або заходів проти військової агресії Російської Федерації проти України;

- одержані під час виконання робіт, пов'язаних з розмінуванням боєприпасів, незалежно від часу їх виконання;
- одержані у неповнолітньому віці внаслідок воєнних дій громадянської та Другої світової воєн та в повоєнний період;
- пов'язані з участю у бойових діях та перебуванням на території інших держав;
- пов'язані з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, ядерних аварій, ядерних випробувань, з участю у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, іншим ураженням ядерними матеріалами **під час виконання обов'язків військової служби або службових обов'язків;**

- одержані внаслідок політичних репресій;
- пов'язані з виконанням обов'язків військової служби або службових обов'язків з охорони громадського порядку, боротьби із злочинністю та ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій;

- поранення, **травми**, каліцтва, контузії чи інші ушкодження здоров'я, отримані під час участі у Революції Гідності;

- пов'язані з добровільним забезпеченням проведення антитерористичної операції або заходів проти військової агресії Російської Федерації проти України;
- одержані під час виконання службових обов'язків, пов'язаних із виконанням повноважень та основних завдань міліції або поліції, **Служби судової охорони**;
- **пов'язані з** проходженням військової служби чи служби в органах внутрішніх справ, поліції, **Службі судової охорони**, СБУ, інших військових формуваннях;
- **одержані в результаті нещасного випадку (гострого професійного захворювання (отруєння), аварії), пов'язаного з проходженням військової служби;**

6) захворювання:

- пов'язані з впливом радіоактивного опромінення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС;
- пов'язані з роботами з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;
- одержані в період проходження військової служби і служби в органах внутрішніх справ, поліції, **Службі судової охорони**, державній пожежній охороні, органах і підрозділах цивільного захисту, Держспецзв'язку;

7) поранення чи інше ушкодження здоров'я, одержані від вибухонебезпечних предметів;

8) захворювання або інші ушкодження здоров'я, пов'язані з позбавленням особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.

● У разі коли особа має рішення (постанову) військово-лікарської, медичної (військово-лікарської) або лікарсько-експертної комісії про встановлення причинного зв'язку та документ, виданий Комісією з питань встановлення факту позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, причина інвалідності встановлюється на підставі рішення (постанови) військово-лікарської, медичної (військово-лікарської) або лікарсько-експертної комісії.

У разі коли документом, що підтверджує причину інвалідності, є рішення (постанова) військово-лікарської, медичної (військово-лікарської) або лікарсько-експертної комісії про встановлення причинного зв'язку, під час фіксації експертною командою причини інвалідності також зазначається формулювання з такого рішення (постанови) військово-лікарської, медичної (військово-лікарської) або лікарсько-експертної комісії.

Документами, на підставі яких фіксуються причини інвалідності чи ступінь втрати професійної працездатності є рішення:

- військово-лікарської або лікарсько-льотної комісії (для військовослужбовців ЗСУ);
- медичної (військово-лікарської) комісії (для військовослужбовців Національної гвардії України або поліцейських);
- лікарсько-експертної комісії (для осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту);
- військово-лікарської комісії або лікарсько-льотними комісіями Держприкордонслужби (для військовослужбовців Держприкордонслужби).

Таке рішення може бути подане в одній з таких форм: постанови, як окремої, так і оформленої у вигляді свідоцтва про хворобу чи довідки відповідної комісії або витяг з протоколу засідання відповідної штатної (позаштатної) комісії.

Проведення оцінювання (встановлення інвалідності) може проводитися і без надання підставних документів, але при цьому причина інвалідності встановлюється - загальне захворювання.

Встановлення ступеню втрати професійної працездатності без надання документів, де вказана причина втрати працездатності, не проводиться.

3. Особливості оцінювання

Особам, які внаслідок поранення (контузії, травми, каліцтва) або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпечення їх здійснення, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, отримали ушкодження, які призвели до необоротної втрати (у тому числі ампутації) верхніх та/або нижніх кінцівок (їх частин), необоротної втрати іншого органу або повної стійкої втрати органом його функцій, що призвело до інвалідності, **група інвалідності встановлюється без зазначення строку повторного огляду (оцінювання повсякденного функціонування особи) (безстроково) та на ступінь вище визначених законодавством критеріїв встановлення групи інвалідності, але не вище першої групи.** Перегляд з метою підвищення групи інвалідності таким особам проводиться на підставі особистої заяви особи з інвалідністю або її законного представника у разі настання змін у стані здоров'я і працездатності особи з інвалідністю або за рішенням суду.

 Оцінювання осіб **з числа діючих або колишніх військовослужбовців СБУ проводиться Центром оцінювання функціонального стану особи.**

Документами, на підставі яких встановлюються причини інвалідності чи ступінь втрати професійної працездатності діючих та колишніх військовослужбовців Служби безпеки України, є постанови, оформлені у вигляді свідоцтва про хворобу, чи довідки військово-лікарських комісій виключно закладів охорони здоров'я Служби безпеки України або витяги з протоколів засідань військово-лікарських комісій закладів охорони здоров'я Служби безпеки України.

У документах, що додані до направлення, може бути вказано декілька причин, які вказують окремо для кожного зі стану або діагнозу особи в залежності від обставин, що до них призвели.

Можливі формулювання причин для військовослужбовців ЗСУ, Нацгвардії, Держприкордонслужби, СБУ:

а) «Поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини»
б) «Поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини в період громадянської та Другої світової воєн»

в) "Поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби"
г) «Поранення (травма, контузія, каліцтво), одержане в результаті нещасного випадку (вказується вид події, що призвела до нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварії), ТАК, пов'язане з проходженням військової служби»
г) "Захворювання, поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби при перебуванні в країнах, де велись бойові дії"
д) «Захворювання, ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини»
е) «Захворювання, ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини в період громадянської та Другої світової воєн»
є) "Захворювання (поранення, контузія, каліцтво, травма), ТАК, пов'язане з проходженням військової служби"
з) "Поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язані з виконанням обов'язків військової служби під час участі в бойових діях у складі Миротворчих Сил ООН"
и) "Захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби під час участі в бойових діях у складі Миротворчих Сил ООН"
і) "Захворювання, ТАК, пов'язане з проходженням військової служби у складі Миротворчих Сил ООН"
ї) "Поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби у складі національного персоналу"
й) "Поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби у складі Миротворчих Сил ООН"

а) "Захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС"
б) "Захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби з ліквідації аварії на ядерному об'єкті"
в) "Захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби при випробуванні ядерної зброї"
г) "Захворювання, ТАК, пов'язане з наслідками Чорнобильської катастрофи в період проходження військової служби"

Можливі формулювання причин для поліцейських:

1) «Поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, отримане під час виконання службових обов'язків у період дії воєнного стану під час безпосередньої участі в бойових діях або забезпеченні здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів»
2) «Поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, отримане під час виконання службових обов'язків у період участі в антитерористичній операції (операції Об'єднаних сил), у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та в період здійснення зазначених заходів із захисту незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України»
3) «Поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків»
4) «Травма (зазначити фактор), ТАК, пов'язана з виконанням службових обов'язків»
5) «Поранення (травма, контузія, каліцтво), отримане під час проходження служби в результаті нещасного випадку, НІ, не пов'язане з виконанням службових обов'язків»
6) «Захворювання, ТАК, отримане під час безпосередньої участі в антитерористичній операції (операції Об'єднаних сил), забезпеченні її проведення»
7) «Захворювання, поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків під час перебування у країнах, де велися бойові дії»
8) «Захворювання, ТАК, отримане під час безпосередньої участі у бойових діях, забезпечені здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії»
9) «Захворювання, ТАК, пов'язане з проходженням служби в поліції»
10) «Захворювання, НІ, не пов'язане зі службою в поліції»
11) «Захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків з ліквідації наслідків аварії»
12) «Захворювання, ТАК, пов'язане з наслідками ядерної катастрофи (зазначити якої), що отримане в період проходження служби»

Можливі формулювання причин для осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту:

1) «Поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, отримане під час виконання службових обов'язків у період дії воєнного стану під час безпосередньої участі в бойових діях або забезпеченні здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів»
2) «Поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, отримане під час виконання службових обов'язків у період участі в антитерористичній операції (операції Об'єднаних сил), у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та в період здійснення зазначених заходів із захисту незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України»
3) «Поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків»
4) «Травма (зазначити фактор), ТАК, пов'язана з виконанням службових обов'язків»
5) «Поранення (травма, контузія, каліцтво), отримане під час проходження служби цивільного захисту в результаті нещасного випадку, НІ, не пов'язане з виконанням службових обов'язків»
6) «Захворювання, поранення (травма, контузія, каліцтво), їх наслідки, ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків при перебуванні в країнах, де велися бойові дії»
7) «Захворювання, поранення (травма, контузія, каліцтво), їх наслідки, ТАК, пов'язане з проходженням служби цивільного захисту»
8) «Захворювання, НІ, не пов'язане з проходженням служби цивільного захисту»
9) «Захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків з ліквідації наслідків аварії»
10) «Захворювання, ТАК, пов'язане з наслідками ядерної катастрофи (зазначити якої) у період проходження служби»
11) «Захворювання, ТАК, пов'язане із безпосередньою участю в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення»
12) «Захворювання, ТАК, пов'язане із виконанням службових обов'язків у період дії воєнного стану під час безпосередньої участі в бойових діях або забезпеченні здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів»

У випадку направлення на оцінювання повсякденного функціонування із зазначеними причинно-наслідковими документами з метою визначення ступеню втрати професійної працездатності необхідно керуватися Порядком та Критеріями встановлення ступеня стійкої втрати професійної працездатності в рамках проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, що затвердженні [наказом МОЗ від 05.06.2012 № 420 \(зі змінами\)](#).

● **ВАЖЛИВО!**

За однією причиною, встановленою військово-лікарською, медичною (військово-лікарською), лікарсько-експертною комісією, може встановлюватися інвалідність або ступінь втрати професійної працездатності.

При встановленні втрати професійної працездатності у відсотках експертна команда виходить тільки з наслідків даного випадку та пов'язаних з ними станів.

Якщо випадок погіршив перебіг захворювання, на яке особа страждала раніше, ступінь стійкої втрати професійної працездатності визначається, виходячи із спричинених ним порушень функцій організму з урахуванням тих, що були раніше.

Тобто, якщо випадок погіршив вже наявний стан або захворювання, то відсотки втрати працездатності встановлюються накопичувально для стану або захворювання, а у випадках, коли випадок створив новий стан або захворювання відсотки виставляються стосовно лише цього стану.

● Встановлення ступеню втрати працездатності здійснюється лише **якщо у причинно-наслідкових документах зазначені одна або декілька з причин:**

- поранення (контузії, травми, каліцтва), захворювання або інші ушкодження здоров'я, отримані під час захисту Батьківщини,
- поранення (контузії, травми, каліцтва), захворювання або інші ушкодження здоров'я під час виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків).
- для поліцейських: виконання службових обов'язків, пов'язаних зі здійсненням повноважень та основних завдань міліції або поліції, чи участі в антитерористичній операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії російської федерації в Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та в період здійснення зазначених заходів, захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, чи в період дії воєнного стану під час безпосередньої участі в заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку зі збройною агресією проти України

● **З таких причин відсотки втрати працездатності без встановлення групи інвалідності встановлюються:**

- з причини при проходженні військової служби виключно для військовослужбовців строкової військової служби;
- з причини “проходженням служби в органах внутрішніх справ або поліції” для колишніх осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, поліцейських;
- з причини “проходження служби цивільного захисту” для осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

Якщо СУМА обрахованих за сукупністю причин (або розмір відсотків за однією причиною) відсотків **встановила або перевищила 40%, то в таких випадках мова йде про встановлення групи інвалідності.**

● **Група інвалідності встановлюється за таких рівнів відсотків втрати працездатності:**

- 1) при I групі інвалідності — 85-100%;
- 2) при II групі інвалідності — 66-84%;

3) при III групі інвалідності — 40-65%.

● Якщо в причинно-наслідкових документах вказано декілька діагнозів або станів з **однієї причини**, у такому випадку відсотки втрати професійної працездатності **сумуються** відповідно до вказаних діагнозів та станів.

● Якщо в причинно-наслідкових документах вказано діагнози або стани, що спричинені **різними причинами**, у такому випадку відсотки втрати професійної працездатності визначається окремо для кожної з причин (при цьому в рамках кожної причини відсотки сумуються відповідно до діагнозів та станів, вказаних у зазначеній причини).

Приклад:

у причинно-наслідковому документі зазначено, що

- діагноз 1 та стан 1 спричинені “поранення (контузії, травми, каліцтва), захворювання або інші ушкодження здоров’я, отримані під час захисту Батьківщини”,
- діагноз 2 спричинений “поранення (контузії, травми, каліцтва), захворювання або інші ушкодження здоров’я під час виконання обов’язків військової служби”

при розгляді виноситься два рішення з двома різними причинами:

1. для причини “поранення (контузії, травми, каліцтва), захворювання або інші ушкодження здоров’я, отримані під час захисту Батьківщини” сумується % діагнозу 1 + % стану 1,
2. для причини “поранення (контузії, травми, каліцтва), захворювання або інші ушкодження здоров’я під час виконання обов’язків військової служби” % діагнозу 2

Без встановлення інвалідності максимальним значення відсотку для одного діагнозу чи стану може бути визначено не більше 25%, а для декількох діагнозів чи станів, що сумуються - не більше 40%.

При встановленні інвалідності причиною інвалідності фіксується та, що призвела до діагнозу чи стану, що є визначальним при визначенні групи інвалідності. Ця ж логіка застосовується при визначенні причини відсотку втрати працездатності.

При встановленні групи інвалідності обчислення відсотків і їх вказання для інших причин не проводиться.

У випадках, коли встановлення групи не проводиться, для кожної причини вказується відповідні відсотки втрати працездатності.

Відповідність причин втрати працездатності в системі і причин, вказаних в відповідних документах:

- Довідка військово-лікарської комісії
- Протокол засідання штатної військово-лікарської комісії
- Висновки ВЛК, МВЛК, ЛЕК, міжвідомчих комісій
- Свідоцтво про хворобу
- Витяги з ЄДР

● На підставі отриманих документів в системі обирається причина інвалідності (Рівень 1, та Рівень 2) + додатково обирається формулювання з висновків відповідних комісій (військово-лікарської, лікарсько-льотної, медичної (військово-лікарської), лікарсько-експертної)

Причина інвалідності/ступеня втрати проф. працездатності (рівень 1)	Причина інвалідності/ступеня втрати проф. працездатності (рівень 2)	Довідка ВЛК	НГУ, ДПСУ	Поліція	Органи (підрозділи) служби цивільного захисту
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	одержані під час захисту Батьківщини, виконання інших обов'язків військової служби, пов'язаних з перебуванням в районі ведення бойових дій в інші періоди	поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини	поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини	поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, отримане під час виконання службових обов'язків у період дії воєнного стану під час безпосередньої участі в бойових діях або забезпеченні здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів	поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, отримане під час виконання службових обов'язків у період дії воєнного стану під час безпосередньої участі в бойових діях або забезпеченні здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з виконанням обов'язків військової служби або службових обов'язків з охорони громадського порядку, боротьби із злочинністю та ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій	поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби	поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби		поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з проходженням військової служби, служби цивільного захисту, служби в органах внутрішніх справ, поліції, державній пожежній охороні, Держспецзв'язку, СБУ, інших військових	захворювання (поранення, контузія, каліцтво, травма), ТАК, пов'язане з проходженням військової служби	захворювання (поранення, контузія, каліцтво, травма), ТАК, пов'язане з проходженням військової служби	захворювання, ТАК, пов'язане з проходженням служби в поліції	захворювання, поранення (травма, контузія, каліцтво), їх наслідки, ТАК, пов'язане з проходженням служби цивільного захисту

Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	формуваннях одержані під час захисту Батьківщини, виконання інших обов'язків військової служби, пов'язаних з перебуванням на фронті в інші періоди	захворювання, ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини	захворювання, ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини	захворювання, ТАК, отримане під час безпосередньої участі у бойових діях, забезпечені здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії	захворювання, ТАК, пов'язане із виконанням службових обов'язків у період дії воєнного стану під час безпосередньої участі в бойових діях або забезпеченні здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	одержані під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) чи пов'язані з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах та інших формуваннях, що визнані такими згідно із законодавством, в районі воєнних дій на прифронтових ділянках залізниць, на спорудженні оборонних рубежів, військово-морських баз та аеродромів у період громадянської та Другої світової воєн або з участю у бойових діях у мирний час	поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини в період громадянської та Другої світової воєн			

Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	одержані в результаті нещасного випадку (гострого професійного захворювання (отруєння), аварії), пов'язане з проходженням військової служби	поранення (травма, контузія, каліцтво), одержане в результаті нещасного випадку (вказується вид події, що призвела до нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварії), ТАК, пов'язане з проходженням військової служби	поранення (травма, контузія, каліцтво), отримане в результаті нещасного випадку (зазначається вид події, що призвела до нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварії), ТАК, пов'язане з проходженням військової служби		
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з участю у бойових діях та перебуванням на території інших держав	захворювання, поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби при перебуванні в країнах, де велись бойові дії	захворювання, поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби при перебуванні в країнах, де велись бойові дії		захворювання, поранення (травма, контузія, каліцтво), їх наслідки, ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків при перебуванні в країнах, де велись бойові дії
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	одержані під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) чи пов'язані з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах та інших формуваннях, що визнані такими згідно із законодавством, в районі воєнних дій на прифронтових ділянках залізниць, на спорудженні оборонних рубежів, військово-морських баз та аеродромів у період	захворювання, ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини в період громадянської та Другої світової воєн			

	громадянської та Другої світової воєн або з участю у бойових діях у мирний час				
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з участю у бойових діях та перебуванням на території інших держав	поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язані з виконанням обов'язків військової служби під час участі в бойових діях у складі Миротворчих Сил ООН	поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язані з виконанням обов'язків військової служби під час участі в бойових діях у складі Миротворчих Сил ООН		
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з участю у бойових діях та перебуванням на території інших держав	захворювання, ТАК, пов'язане з проходженням військової служби у складі Миротворчих Сил ООН	Захворювання, ТАК, пов'язане з проходженням військової служби у складі Миротворчих Сил ООН	захворювання, поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків під час перебування у країнах, де велися бойові дії	
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з участю у бойових діях та перебуванням на території інших держав	поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби у складі національного персоналу	поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби у складі національного персоналу		
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з участю у бойових діях та перебуванням на території інших держав	поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби у складі Миротворчих Сил ООН	поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби у складі Миротворчих Сил ООН		

Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з виконанням службових обов'язків, обов'язків військової служби, ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, ядерних аварій, ядерних випробувань, з участю у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, іншим ураженням ядерними матеріалами	захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС	захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС		захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків з ліквідації наслідків аварії
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з виконанням службових обов'язків, обов'язків військової служби, ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, ядерних аварій, ядерних випробувань, з участю у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, іншим ураженням ядерними матеріалами	захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби з ліквідації аварії на ядерному об'єкті	захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби з ліквідації аварії на ядерному об'єкті		
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з виконанням службових обов'язків, обов'язків військової служби, ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, ядерних аварій, ядерних випробувань, з участю у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, іншим ураженням ядерними матеріалами;	захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби при випробуванні ядерної зброї	захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби при випробуванні ядерної зброї	захворювання, ТАК, пов'язане з наслідками ядерної катастрофи (зазначити якої), що отримане в період проходження служби	

Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	пов'язані з виконанням службових обов'язків, обов'язків військової служби, ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, ядерних аварій, ядерних випробувань, з участю у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, іншим ураженням ядерними матеріалами	захворювання, ТАК, пов'язане з наслідками Чорнобильської катастрофи в період проходження військової служби	захворювання, ТАК, пов'язане з наслідками Чорнобильської катастрофи в період проходження військової служби	захворювання, ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків з ліквідації наслідків аварії	захворювання, ТАК, пов'язане з наслідками ядерної катастрофи (зазначити якої) у період проходження служби
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	одержані під час виконання службових обов'язків, пов'язаних із виконанням повноважень та основних завдань міліції або поліції			поранення (травма, контузія, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням службових обов'язків	
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	одержані під час виконання службових обов'язків, пов'язаних із виконанням повноважень та основних завдань міліції або поліції			травма (зазначити фактор), ТАК, пов'язана з виконанням службових обов'язків	
Травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання	одержані під час захисту Батьківщини, виконання інших обов'язків військової служби, пов'язаних з перебуванням на фронті в інші періоди			захворювання, ТАК, отримане під час безпосередньої участі в антитерористичній операції (операції Об'єднаних сил), забезпеченні її проведення	захворювання, ТАК, пов'язане із безпосередньою участю в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення

● Для зручності використання зазначений довідник також є в ексель-таблиці за посиланням: <https://bit.ly/3X5ixOJ>

Військовослужбовці, військовозобов'язані та резервісти, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві відповідно до статті 16 ЗУ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» мають право на отримання одноразової грошової допомоги у разі інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності.

● **Одноразова грошова допомога призначається і виплачується у разі:**

Встановлення групи інвалідності

встановлення військовослужбовцю (крім військовослужбовців базової військової служби) **інвалідності**, що настала внаслідок поранення (контузії, травми, каліцтва), отриманого ним під час виконання обов'язків військової служби або внаслідок захворювання, пов'язаного з виконанням ним обов'язків військової служби, також причин «одержані під час захисту Батьківщини, чи встановлення інвалідності особі після її звільнення з військової служби внаслідок причин, зазначених у цьому підпункті;

встановлення військовослужбовцю (крім військовослужбовців базової військової служби) **інвалідності**, що настала в період проходження ним військової служби або внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням ним військової служби, або встановлення особі, звільненій з військової служби, інвалідності не пізніше ніж через три місяці після звільнення її з військової служби чи після закінчення тримісячного строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження зазначеної служби;

встановлення військовослужбовцю базової військової служби, військовозобов'язаному або резервісту, якого призвано на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, **інвалідності**, що настала внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного військовослужбовцю строкової військової служби, військовозобов'язаному або резервісту при виконанні обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, або не пізніше ніж через три місяці після звільнення із служби, закінчення зборів, проходження служби у військовому резерві, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження строкової військової служби, цих зборів, служби у військовому резерві.

встановлення військовослужбовцю базової військової служби, військовозобов'язаному або резервісту, якого призвано на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, **інвалідності**, що настала внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного військовослужбовцю строкової військової служби, військовозобов'язаному або резервісту при виконанні обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, або не пізніше ніж через три місяці після звільнення із служби, закінчення зборів, проходження служби у військовому резерві, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження строкової військової служби, цих зборів, служби у військовому резерві.

Важливо! Під час встановлення інвалідності одночасно по одному і тому ж випадку відсотки втрати професійної працездатності не встановлюються!

Встановлення відсотків втрати професійної працездатності

отримання військовослужбовцем поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання під час виконання ним обов'язків військової служби, також причина «одержані під час захисту Батьківщини, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення йому інвалідності, а також особою, звільненою з військової служби, яка частково втратила працездатність внаслідок зазначених причин, але не пізніше ніж через три місяці після звільнення її з військової служби;

отримання військовослужбовцем базової військової служби поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання у період проходження ним базової військової служби, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення йому інвалідності, а також особою, звільненою із базової військової служби, яка частково втратила працездатність внаслідок зазначених причин, пов'язаних з проходженням військової служби, але не пізніше ніж через три місяці після звільнення її із базової військової служби;

отримання військовозобов'язаним, якого призвано на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, або резервістом поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання під час виконання обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення йому інвалідності в період проходження зборів чи служби у військовому резерві або не пізніше ніж через три місяці після закінчення таких зборів чи виконання резервістом обов'язків служби у військовому резерві.

Для подальшого отримання виплат особі слід звернутися:

- для діючих військовослужбовців - до командира військової частини
- для звільнених з військової служби - до ТЦК та СП
- для поліцейських - до підрозділу служб персоналу (кадрового забезпечення)
- для осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту - до відповідного органу чи підрозділу цивільного захисту за місцем проходження (останнього проходження) служби